

PM: Producentansvaret för förpackningar i cirkulär upphandling

Av Maria Losman, Ecoplan In Medio, 2020-09-15

När en verksamhet vill ta ansvar för att material från förpackningar materialåtervinns kan producentansvaret upplevas begränsande, men det blir enklare från och med 1 januari 2021. Verksamheter får lov att hantera sitt eget förpackningsavfall, t ex plast från sjukvården. Det behöver lämnas till ett företag som rapporterar in till Naturvårdsverket. Det innebär att det går att handla upp t ex materialåtervinningsstjänster med krav på att materialet ska användas i nya produkter.

Sedan 1993 råder producentansvar för förpackningar och flera andra produkter, vilket innebär att ansvaret ligger hos den som yrkesmässigt

1. fyller eller på annat sätt använder en förpackning som inte är en serviceförpackning i syfte att skydda, presentera eller underlätta hanteringen av en vara,
2. för in en förpackad vara till Sverige,
3. tillverkar en förpackning i Sverige, eller
4. för in en förpackning till Sverige.

Syftet med producentansvaret för förpackningar¹ är att

1. minska mängden förpackningsavfall genom att förpackningar
 - a) framställs på ett sådant sätt att deras volym och vikt begränsas till den nivå som krävs för att upprätthålla en god säkerhets- och hygienivå,
 - b) endast används när det är nödvändigt, och
 - c) återanvänds,
2. begränsa skadligheten för miljön av material och ämnen i förpackningar,
3. producenterna ska tillhandahålla eller ansluta sig till ett insamlingssystem som tar operativt och finansiellt ansvar för att samla in och behandla förpackningsavfall,
4. förpackningsavfall ska tas om hand på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt, och
5. nå materialåtervinningsmålen i 17-25 §§. Förordning (2020:615).

För plastförpackningar som inte ingår i retursystem är målet att materialåtervinningsgraden ska vara minst 50 procent till och med år 2029 och därefter minst 55 procent.

En upphandlande organisation kan vilja nå längre i materialåtervinning och också ha möjlighet att samla in enhetliga plastmaterial, t ex från sjukhus.

Det krävs tillstånd för att driva ett insamlingssystem men tillstånd krävs inte för insamling av utsorterat förpackningsavfall som uppkommit i eller i samband med yrkesmässig verksamhet.

Materialet måste lämnas till anmälningspliktig insamlare. Så länge insamlade förpackningar rapporteras in till Naturvårdsverket av företaget som samlar in behöver de inte gå genom FTI:s² flöden. Detta börjar gälla efter den 1 januari 2021, och insamlingsentreprenören behöver då inte ingå i ett tillståndspliktigt insamlingssystem när förpackningarna kommer från verksamheter:

”I fråga om insamlat avfall som inte överlämnas till TIS, ska den anmälningspliktiga insamlaren lämna uppgifter senast den 31 mars årligen (från år 2022) till Naturvårdsverket om 1. det förpackningsavfall

¹ Förordning (2018:1462) om producentansvar för förpackningar

² www.ftiab.se

och returpapper som hanteras av systemet, uppgifter om den mängd avfall som under det närmast föregående kalenderåret har

- a) samlats in
- b) behandlats i Sverige
- c) transporterats till ett annat land för behandling
- d) behandlats i ett annat land.

uppgifter som i övrigt behövs för att rapportera enligt förpackningsdirektivet”

På <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning-ar/Avfall/Producentansvar/forpackningar-returpapper/Insamling-fran-verksamheter/>

finns att läsa Naturvårdsverket håller på att utarbeta ett system för anmälan och återkommer med mer vägledning om hur anmälan ska göras när det nya systemet finns på plats.

En överblick över plastflödena, inte bara förpackningar, går att få här:

<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Plast/Plastfloden-i-Sverige/>

Hur nya regler i avfallslagstiftningen ser ut och när de införs finns samlat här:

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Nya-regler-for-avfallshantering-och-atervinning/>